

El partit de Déu

L'Església catòlica ha condicionat tràgicament la vida política espanyola des de fa 500 anys

JOSÉ MANUEL FAJARDO*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 5.01.08

El parèntesi de tolerància de la dreta, obert amb la transició política a Espanya, s'ha tancat definitivament. Quan l'esquerra intenta governar amb mesures d'esquerra, l'Espanya ultramuntana i reaccionària ressurgeix per negar-li el dret a fer-ho, tot semblant la discòrdia i anatematitzant els que discrepen de les seves opinions. El Partit Popular ha rescatat el sinistre nacionalisme espanyol que va conduir el país a la dictadura franquista, i ara els bisbes rescaten l'integrisme catòlic que ha estat la llosa que ha esclafat sistemàticament els intents de modernització d'Espanya.

El que va passar diumenge a Madrid, és a dir, l'actuació dels bisbes espanyols com si fossin dirigents d'un partit polític preconitzant la imposició del seu ideari no només als catòlics sinó a tota la societat, mostra el vell afany de poder de l'Església catòlica, però també és reflex de la manera com aquesta institució ha condicionat tràgicament la vida política espanyola.

DES DEL naixement mateix de l'Estat espanyol, l'Església catòlica ha estat vinculada a una concepció del poder autoritària i despietada que no ha dubtat a sacrificar la vida de milions d'espanyols --enviant-los a la foguera, al cadafal, a la presó o a l'exili-- durant gairebé 500 anys. No és

casual que els primers monarques d'Espanya s'anomenessin Reis Catòlics. Ells van instaurar una aliança amb l'Església per posar en marxa la primera maquinària totalitària de la modernitat: la Inquisició espanyola.

Estat i Església es van confondre i es van utilitzar, en mutu benefici, durant els 350 anys que va durar la Inquisició. En aquells temps, doctes clergues van enviar a la tortura centenars de milers de persones i en van executar almenys 40.000; es va perseguir qualsevol forma de pensament dissident del catolicisme oficial; es va obligar a convertir-se bona part de les nombroses comunitats espanyoles jueva i musulmana (sempre amb la idea que només el que és catòlic és autènticament espanyol) i es va expulsar sense pietat els que es van negar a fer-ho.

Després, la major part de l'Església espanyola es va embarcar en un sistemàtic assetjament a aquells jueus i moriscos que s'havien convertit, víctimes predilectes dels inquisidors, i així es van anticipar una vegada més al pitjor del nostre temps, a l'establir els anomenats Estatuts de netedat de sang, les normes que discriminaven els que tinguessin un origen jueu, per més catòlica que fos la seva fe. Un autèntic sistema de neteja ètnica i racista que va enverinar la vida social al predicar la delació del veí com a valor moral, i que va sembrar una llavor d'intolerància els fruits de la qual van continuar fins i tot ja desapareguda la Inquisició.

Cada intent de guanyar espais de llibertat a Espanya ha topat des d'aleshores amb aquesta intolerància catòlica. Una intolerància que està latent en qualsevol religió monoteïsta organitzada, ja que si sempre és perillós creure's en possessió de la veritat absoluta, encara ho és més quan es pretén que aquesta veritat ha estat revelada directament per Déu. De les funestes conseqüències que aquest punt de vista comporta

en dóna testimoni la història del Papat de l'Església catòlica, plena durant segles de conspiracions, crims, guerres i abusos.

L'ESGLÉSIA catòlica ha estat i és un Estat, amb interessos i vicis, encara que s'emmascarin darrere beatífiques paraules i declaracions de bones intencions, i a Espanya ha viscut en simbiosi amb l'Estat espanyol, i ha condicionat les seves decisions i la vida quotidiana de generacions d'espanyols, víctimes a més en la seva vida familiar de la manipulació de les seves ensenyances, que han predicat una visió traumàtica i castradora de la sexualitat.

Es pot dir que, en bona mesura, el progrés de la societat espanyola ha passat històricament pels esforços tendents a posar fi a aquesta posició privilegiada de l'Església. I en aquests esforços no han faltat tampoc catòlics que des de l'interior de l'Església han alçat la veu contra la intolerància que es practicava en nom de la seva fe. Bartolomé de las Casas, que va sortir en defensa dels drets dels indis americans. Alonso de Cartagena, que es va oposar a la persecució dels jueus conversos. Joan XXIII, que va obrir l'Església al diàleg ecumènic. El cardenal Tarancón, que va preconitzar la separació de l'Església de la dictadura franquista. Ja que si hi ha un risc de totalitarisme en qualsevol religió organitzada, aquest risc no és necessàriament fatal, a condició que en el si de l'Església hi hagi veus amb el pes suficient que n'alertin i que defensin un espai per a la fe que sigui respectuós amb els que no la comparteixen. El millor de l'Església catòlica s'ha manifestat sempre quan ha estat capaç de respectar els altres.

NO OBSTANT, els bisbes pretenen que el poder polític únicament és legítim si s'até a la moral catòlica disfressada de llei natural. Que l'Opus

Dei, un producte del nacionalcatolicisme franquista, domini la política vaticana potser explica per què aquest tipus d'actituds compten amb un suport papal immerescut i equivocat, i també per què els bisbes han decidit actuar, substituint ecumenisme per sectarisme, com si fossin el partit de Déu.

És clar que convé no oblidar que Benet XVI va ser durant anys el director de l'organisme que va substituir la Inquisició en el si de l'Església. I és que la Història pesa molt.

* Escriptor.